

แนวโน้มและการศึกษาประวัติศาสตร์ร่วมสมัย: บทนำ วิชาประวัติศาสตร์ร่วมสมัย: แนวโน้มและปัญหาของโลกปัจจุบัน

1. ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยคืออะไร

ประวัติศาสตร์ร่วมสมัยตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า contemporary history เป็นการศึกษาวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญในประชาคมโลกปัจจุบันที่ส่งผลกว้างไกล หรือโยงใยก่อให้เกิดเหตุการณ์อื่นๆ คำว่า ร่วมสมัย นับจากเหตุการณ์ที่เรามักเรียกกันว่า การสิ้นสุดของสงครามเย็น การล่มสลายของระบอบคอมมิวนิสต์ เริ่มตั้งแต่ในโปแลนด์ ค.ศ.1989 ต่อด้วยฮังการี เยอรมัน ตะวันออก เชโกสโลวาเกีย (ซึ่งแยกออกเป็นสาธารณรัฐเช็ก และสาธารณรัฐสโลวัก) บัลแกเรีย โรมาเนีย (โรมาเนียเป็นประเทศเดียวที่ใช้ความรุนแรงในการทำให้ระบอบคอมมิวนิสต์ล่มสลาย) ทั่วยุโกสลาเวียและแอลเบเนียล้มระบอบคอมมิวนิสต์ ใน ค.ศ.1991 และ 1992 ต่อกันมา ยูโกสลาเวีย แตกออกมาเป็นประเทศต่างๆ หลายประเทศ ปลาย ค.ศ.1991 สหภาพโซเวียตล่มสลาย เป็นสหพันธรัฐรัสเซีย และเกิดประเทศใหม่อีก 14 ประเทศ

ส่วนในเอเชียคำว่า ประวัติศาสตร์ร่วมสมัย อาจจะนับจากการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเป็นช่วงที่เริ่มสงครามกบฏไต้หวัน

จนถึงประเทศต่างๆ ในเอเชียได้สถานะเป็นเอกราช อย่างไรก็ตาม ช่วงนั้นเป็นช่วงสงครามเย็น ประเทศต่างๆ แบ่งเป็นสองค่าย แม้แต่ประเทศที่เคยเป็นประเทศเดียวกัน ก็แบ่งแยกตามลัทธิการเมือง เช่น เกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ เวียดนามเหนือ เวียดนามใต้

เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นผลจากสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตจึงต้องทำความเข้าใจยุคโบราณ ยุคอาณานิคม ยุคสงครามโลกกับสงครามเย็น หลังสงครามเย็นถึงปัจจุบัน คำที่ใกล้เคียงกับคำว่า ประวัติศาสตร์ร่วมสมัย คือ คำว่า เหตุการณ์ปัจจุบัน ภาษาอังกฤษเรียกว่า contemporary affairs เป็นข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่รายงานในสื่อ หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. แนวโน้ม (Trends)

หมายถึง เหตุการณ์ที่คาดว่าจะไปในอนาคต ผู้ที่คาดการณ์ใช้ข้อมูล และตัวเลขของสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และในอดีต มักใช้วิชาการด้านสถิติในการคำนวณเพื่อประเมินแนวโน้ม

* เอกสารพระราชพิธีประกอบพิธีทรงสอน พระราชทานแก่นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 4 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2555

3. การศึกษาประวัติศาสตร์ร่วมสมัยใน ทศวรรษปัจจุบัน (1 มกราคม ค.ศ. 2010 - 31 ธันวาคม ค.ศ.2019)

มีข้อที่น่าศึกษาคือ

○ ขณะนี้เป็นยุคสารสนเทศและคอมพิวเตอร์เรียกได้อีกอย่างว่า สมัยดิจิทัล (Digital Age) หรือสมัยการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) ในยุคนี้คนทุกๆ ไปสามารถส่งข้อมูลสารสนเทศ (information) อย่างอิสระ สามารถเข้าถึงความรู้ได้ตลอดเวลา ในอุตสาหกรรมระบบใหม่ หรือในระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ตั้งแต่มีอินเทอร์เน็ต และ search engines ต่างๆ เช่น Yahoo! Altavista (ค.ศ.1995) Google (ค.ศ.1998) เป็น search engine นำ ตั้งแต่เมื่อ ค.ศ.2001

web 2.0 ช่วยในการคมนาคม การแลกเปลี่ยนข้อมูล ใน World Wide Web ทำให้ระบบต่างๆ ทำงานด้วยกันได้ในรูป social network, blogs, facebook ในด้านสังคมเกิดประชาคมเสมือนจริง (virtual community) ปัจจุบันมี web 2.1 web 3.0 (เป็นพวก Intelligent web) หนังสือ The Shallows : What the Internet is Doing to Our Brains ของ Nicholas Carr ค.ศ. 2010

○ เทคโนโลยีใหม่ๆ (emergent, emerging technologies) มีหลายด้าน เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยให้สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ และอาจจะทำให้วิชาการที่เคยสำคัญมาก่อน ลดความสำคัญลงไป เช่น

เทคโนโลยีการขนส่ง ได้แก่ พาหนะแบบใหม่ๆ เช่น รถไฟความเร็วสูง เครื่องบิน Solar Impulse ใช้พลังงานแสงอาทิตย์

เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence) การใช้ 4G (เริ่มมีการ

วิจัย 5G แต่ยังไม่เป็นทางการ) การแปลภาษาด้วยเครื่อง (machine translation) machine vision (เช่น ใช้ในรถที่ไม่มีคนขับ กล้องถ่ายภาพ) ภาพสามมิติใช้ในการทำแผนที่ หรือทำภาพยนตร์จอแบบใหม่ๆ เช่น จอ LED การคำนวณด้วย quantum computing

เทคโนโลยีชีวภาพ เช่น genetic engineering เพื่อสร้างพันธุ์พืชสัตว์ใหม่และแก้ปัญหาโรคทางพันธุกรรม ชีววิทยาสังเคราะห์ (synthetic biology) เป็นการรวมเทคนิคชีววิทยากับวิศวกรรมศาสตร์ สังเคราะห์แสงเทียม (artificial photosynthesis) เป็นกระบวนการสร้างออกซิเจนและคาร์โบไฮเดรตเลียนแบบการสังเคราะห์แสงในธรรมชาติ การรักษาด้วย stem cell การรักษาโรคที่ทำให้ร่างกายและสมองเสื่อม เวชภัณฑ์เฉพาะตัว (personalized medicine) การชะลอความแก่ ทำให้คนอายุยืนขึ้น เรื่องของเทคโนโลยีชีวภาพ มีปัญหาทางจริยธรรม (ethical problems) มาก

หุ่นยนต์ กระดูกภายนอก (exoskeleton) หุ่นยนต์ที่ใช้งานที่ทนทาน และหลากหลายกว่าเดิม (self-reconfiguring modular robot) หุ่นยนต์นาโน (nanorobotics)

วัสดุศาสตร์ เช่น fiber optic และวัสดุนาโน carbon nanotubes, graphene ทำให้ได้วัสดุที่แข็งแรง และเบา high temperature superconductor ที่จะมาแทนสายชนิดอื่น เช่น สายทองแดง

เทคโนโลยีพลังงาน เช่น การใช้ไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ และพลังลม (นำสนใจงานของบริษัท DESERTEC นำไฟฟ้าผ่าน super grid จากแอฟริกาและตะวันออกกลางมายุโรป) พลังแสงอาทิตย์จากนอกโลก (space based solar power) พลังงานนิวเคลียร์แบบ fusion ที่จะ

ใช้ในการทำไฟฟ้าเชื้อเพลิงชีวภาพเพื่อการขนส่ง พลังไฮโดรเจน nanowire battery (lithium ion battery) พลังงานจากลมระดับสูง (high altitude wind energy)

○ คนรุ่นต่างๆ มีลักษณะประจำรุ่น เช่น generation X เริ่มจากพวกที่เกิดหลัง สงครามโลกครั้งที่ 2 ที่เรียกว่า baby boomer และพวกที่เกิดช่วง ค.ศ.1961-1981 พวกนี้มีการ ศึกษาสูง แต่รายได้อาจจะต่ำกว่ารุ่นก่อน เป็นพวก ยึดอุดมการณ์ ขอบประท้วง แต่งตัวหัวฟูรุงรังเป็น ยิปปี ชีวิตผ่านประสบการณ์ต่างๆ เช่น สงคราม เย็น วิกฤตการณ์น้ำมัน

generation Y (เกิด ค.ศ.1982-2000) เป็นพวกมีอิสระในการทำธุรกิจ ใช้เครื่องมือ ICT มีความสามารถสูง ฉะนั้นผู้บังคับบัญชาต้องรู้จัก ใช้พูดด้วยเหตุผล จะสั่งอย่างเดียวไม่ได้ ผู้บังคับ บัญชาต้องมีผลงานพอที่ผู้ใต้บังคับบัญชานับถือได้ generation Z (เกิดในสหัสวรรษใหม่) เป็น พวกที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็น “ภาษาแม่” (digital native) เกิดมากับ World Wide Web เป็น พวกที่ใช้ smart phones ใช้ social media ต่างๆ ครูต้องปรับปรุงวิธีสอนใหม่ เพราะเด็ก จะสามารถค้นคว้าเองได้ด้วยสื่อ internet และ หนังสือใหม่ๆ ถือว่าเกิดในโลก globalization และ postmodern

○ การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ (climate change) เป็นเรื่องการเก็บสถิติ ที่มักจะ พูดกันว่า โลกร้อน เป็นผลให้น้ำแข็งขั้วโลกละลาย ระดับน้ำในมหาสมุทรสูงขึ้น พืชผลการเกษตรมี ลักษณะเปลี่ยนจากเดิม มีแมลงทำลายพืชหรือนำเชื้อโรค เกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ และ คนสร้างขึ้น ทำให้ต้องรณรงค์เรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม

○ ประเทศในซีกโลกตะวันออกจะมีความ สำคัญยิ่งขึ้น ได้แก่ การพัฒนาของจีน เกาหลี ญี่ปุ่น และอินเดีย ในด้านเศรษฐกิจ

จีนพยายามพัฒนาทุกส่วนของประเทศโดย เฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันตกให้เจริญก้าวหน้า ไป พร้อมกับภาคตะวันออก

○ การพัฒนาของสหภาพยุโรปและรัสเซีย ในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ทรัพยากร พลังงาน

○ การก่อการร้ายยุคใหม่และสงคราม (modern terrorism and warfare) เริ่มตั้งแต่ เหตุการณ์ 9/11 ในนิวยอร์ก การระเบิดฆ่าตัว ตาย สงครามในอัฟกานิสถาน สงครามอิรัก สงครามอ่าวเปอร์เซียครั้งที่ 2 เหตุร้ายในอิรักและ อัฟกานิสถานจะเกี่ยวเนื่องกับส่วนอื่นของสังคม โลกเพียงใด เช่น ภาคใต้ของไทย เหตุระเบิดใน นิวยอร์ก การก่อการร้ายแบบนี้มีอยู่ทุกทวีป

○ สถาบันเก่าๆ ในประชาคมโลก เช่น สหประชาชาติ กาชาดสากล จะยังคงความสำคัญ บทบาท ความเคารพยำเกรงเชื่อถือในระดับใด

○ การดำเนินชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไป เช่น เดิมคนจะเลือกงานทำก่อนสถานที่ หรือเมืองที่ ทำงาน ปัจจุบันหลายคนเปลี่ยนเป็นเลือกเมืองที่ อยากอยู่ก่อน เพราะปัจจุบันนี้สามารถทำธุรกิจได้ ทาง โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต e-conference เป็นต้น

○ trickle down economics เริ่มใน สหรัฐคือการเว้นภาษีให้ และส่งเสริมคนรวย และ ธุรกิจที่ร่ำรวยจะส่งผลประโยชน์ให้คนจน และ สังคมส่วนรวมเพราะจะทำให้เกิดสินค้ามากขึ้น มีต้นทุนลดลง ทำให้คนรายได้น้อยมีอาชีพมากขึ้น ปัจจุบันมีหลายคนเห็นว่าไม่เป็นประโยชน์

trickle down economics เป็นนโยบาย ของพรรค Republican บางคนเรียกว่า GOP (Grand Old Party)

o การยึดหลักธรรมาภิบาล (good governance) ของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เป็นการดำเนินกิจการให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ถูกกฎหมาย มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ปราศจากการแทรกแซง ทำให้องค์กรมีศักยภาพ และประสิทธิภาพดี สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้อื่น ให้พนักงานทำงานอย่างขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต

o การเน้นบทบาทของเอกชนและบริษัทที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม หรือคิดถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สร้างสินค้าที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค เพื่อความสุขของพนักงาน และชุมชน ทำตามกฎหมาย มาตรฐานจริยธรรม และระดับนานาชาติ ที่เรียกว่า CSR (Corporate Social Responsibility) เช่น ช่วยการศึกษา ปลูกป่า ไม่ปล่อยให้มลภาวะมารบกวนสิ่งแวดล้อม

o รอยเท้าคาร์บอน (carbon footprint) เป็นการวัดผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมในแง่ปริมาณแก๊สเรือนกระจก (เช่น คาร์บอนไดออกไซด์และมีเทน) carbon credit เป็นแนวทางลดแก๊สเรือนกระจกโดยการดำเนินกลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism) และมีการซื้อขายการปล่อยคาร์บอนได้โดยไปซื้อจากแหล่งที่ปล่อยไม่ถึง

o สิทธิมนุษยชน (Human Rights) สิทธิสตรี สิทธิเด็ก

o ความรวยความจน มีวิธีวัดต่างๆ วิธีที่นับว่าใหม่ที่สุดคือ Multidimensional Poverty Index (MPI) พัฒนาขึ้นใน ค.ศ. 2010 มีตัวชี้วัดได้แก่ การศึกษา เช่น จำนวนปีที่ได้ไปโรงเรียน จำนวนเด็กที่ได้ไปโรงเรียน สุขภาพ เช่น การตายของเด็ก โภชนาการ ความเป็นอยู่ เช่น เชื้อเพลิงทำกับข้าว (คนจนใช้ขี้วัว ไม้ ถ่าน) สุขาภิบาล (Sanitation) การมีน้ำดื่ม น้ำใช้สะอาด พื้น

เรือน (คนจนใช้พื้นดิน ขี้วัว) สิ่งของที่มี (เช่น ทีวี ตู้เย็น เครื่องซักผ้า)

สหประชาชาติกำหนด Millennium Development Goals ให้ทำให้สำเร็จใน ค.ศ. 2015

4. เนื้อหาสาระของวิชานี้โดยสังเขป

4.1 วิชานี้มีอาจารย์พิเศษเข้ามาสอน เนื่องจากนักเรียนศึกษาอยู่ในชั้นปีสุดท้าย ควรมีโอกาสได้พบรู้จักบุคคลอื่นนอกโรงเรียนที่มีความรู้และประสบการณ์ในหัวข้อต่างๆ ที่จะศึกษาค้นคว้าแล้วนั้นก็จะได้มีโอกาสรู้จักนักเรียน และโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าด้วย

4.2 การบ้านทำให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้า รู้จักใช้ข้อมูลพินิจวิเคราะห์ ตอบคำถาม โดยรู้จักขอบข่ายของคำถาม และใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล

4.3 หัวข้อต่างๆ ที่จะศึกษา

4.3.1 บทนำ : ว่าด้วยแนวโน้ม และ การศึกษาประวัติศาสตร์ร่วมสมัย เป็นการเตรียมตัวว่าต่อไปจะเรียนเรื่องอะไร เสนอปัญหาที่เป็นที่สนใจของสังคมปัจจุบัน

แนวคิดและวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ร่วมสมัย เป็นสาระความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ร่วมสมัย

4.3.2 กระแสการเมืองโลกปัจจุบัน : แนวโน้มและปัญหา

o สหรัฐอเมริกายังมีบทบาทสำคัญในประชาคมโลก ดังนั้นเราควรจับตามองการเลือกตั้งในเดือนพฤศจิกายนนี้

o เทคโนโลยีมีบทบาทต่อการเมืองมากขึ้นทุกที โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ

o การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันออกกลาง เช่น

ซีเรีย ประเทศตอนเหนือของแอฟริกา และในพม่า

- การก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ

- ปัญหานิวเคลียร์ เช่น ในเกาหลีเหนือ อิหร่าน ประเทศที่เคยเป็นคู่อริกัน (อินเดีย ปากีสถาน) ปฏิบัติของนานาชาติ ส่วนไฟฟ้านิวเคลียร์กลายเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาเมื่อเกิดกัมมันตภาพรังสีรั่วในญี่ปุ่น ในยุโรปเยอรมนีเป็นประเทศที่ต่อต้านนิวเคลียร์

- ปัญหาการกำหนดความต้องการของตนเอง (self determination)

- ประเทศต่างๆ จะรวมกัน (intergration) หรือแยกกัน (disintergration)

- การย้ายถิ่นฐาน (migration) การลี้ภัยทั้งในและนอกประเทศ มีผลกระทบต่อสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ

- สิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ (environment, climate change)

- บทบาทของสื่อมวลชนต่อเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

4.3.3 เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนผัน :

ทิศทางและผลกระทบ

ขณะนี้ลักษณะของเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปมาก ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 มีวิกฤตการณ์ทางการเงิน เริ่มแต่วิกฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์ใน ค.ศ.2008 ปัญหาหนี้สินในเขตประเทศที่ใช้สกุลเงิน Euro หรือ Eurozone เศรษฐกิจเติบโตเพียง 1-2% เงินเฟ้อประมาณ 3-5% ในกรณีของสหรัฐอเมริกา มีสินเชื่อกู้ไฟแนนซ์ในการซื้อบ้าน ยังเป็นปัญหาที่ยังแก้ไม่ได้ทั้งหมด การพิมพ์เงินเหรียญสหรัฐเพิ่มขึ้น หรือว่าอัดฉีดเงินเข้าในระบบที่เรียกว่า Quantitative Easing (QE) ทำให้เงินเหรียญสหรัฐอ่อน คนว่างงานมาก

ถึงแม้หนี้ของ EU จะยังต่ำกว่าสหรัฐอเมริกา แต่เรื่องนี้ของยุโรปที่เรียกว่า Sovereign Debt Crisis เช่น การที่กรีซพยายามแก้ปัญหาล้มละลาย ยังเหมือนผีหลอกหลอนธนาคาร และรัฐบาลต่างๆ ใน EU วิกฤตการณ์ในยุโรปมีผลต่อผู้มีรายได้ ทำให้ตกงาน และค่าอาหารเพิ่มขึ้น บริษัทใหญ่ๆ ยังคงอยู่ได้ เศรษฐกิจสเปนไม่ดีขึ้นมาอีกเป็นอันตรายต่อ EU มากกว่ากรีซ เพราะเป็นเศรษฐกิจที่ใหญ่กว่า

ภัยธรรมชาติใน ค.ศ.2011 ทำให้พลังในการผลิตของญี่ปุ่นอ่อนลง มีปัญหาเรื่องพลังงานนิวเคลียร์

ในตะวันตก เศรษฐกิจฟุบ (deflation ราคาตก) เศรษฐกิจที่เพิ่งเจริญขึ้นทางตะวันออก เช่น ประเทศ BRICS (Brazil Russia India China และ South Africa) มีความเติบโตสูง ควบคู่กับเงินเฟ้อ เศรษฐกิจพวกนี้พึ่งการส่งออก ได้ประโยชน์จากกระบวนการโลกาภิวัตน์ บริษัทอเมริกันหรือยุโรป เช่น GE หรือ Siemens ถือโอกาสว่า แรงงานในจีน อินเดีย และที่อื่นๆ มีประสิทธิภาพแต่ค่าแรงต่ำ จึงใช้เป็นฐานผลิตสินค้าและบริการสำหรับตลาดโลก เป็นประโยชน์สำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่ผู้คนเต็มใจทำงานที่ได้รายได้น้อย มีผลต่อวิถีชีวิตของคนหมู่มาก เพราะมีบริษัทต่างประเทศใหม่ๆ เข้ามา เช่น Walmart, Carrefour, P&G, และ GE

ถึงแม้เศรษฐกิจจะโตขึ้น แต่ไม่รู้ว่าจะยั่งยืนไหม ตะวันตกเศรษฐกิจอ่อนลง ตะวันออกร้อนแรงเกินไป (overheat) จีนส่งออกได้น้อยลง นำเข้ามากขึ้น โดยเฉพาะพลังงานและสินค้าอุปโภคบริโภค การที่เงินเฟ้อส่วนหนึ่งเป็นเพราะรัฐบาลจ่ายเงินไปในด้านสวัสดิการสังคม และโครงการหาเสียง (populist programs) เพื่อหวังผลทางการเมือง ในตะวันตกรัฐบาลจ่าย

เงินมากไปในมาตรการเพื่อทำให้เกิดความมั่นคงทางสังคม และเพื่อให้ได้รับเสียงเลือกตั้ง ซึ่งได้ประโยชน์ระยะสั้น (ตัวอย่างที่ดีคือกรีซ) ไม่ยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ไม่ยอมทำตามนโยบายอดออม (austerity program) ประเทศที่พัฒนาใหม่ๆ ก็ทำตามแบบนี้ น่าจะได้รับผลร้ายในอนาคต

บางคนกล่าวว่าจะมีตลาดใหม่ๆ เกิดขึ้น ฉะนั้นช่องทางเศรษฐกิจจะมีหลายตัว หลายประเทศจะมีความเติบโตทางเศรษฐกิจ ไม่ใช่ว่าประเทศใดจะผูกขาดได้ประเทศเดียว มีหลายประเทศที่จะมีบทบาทในการผลิต การค้า และการเงิน ประเทศกำลังพัฒนามีบทบาทมากขึ้นเพราะมีการค้าระหว่างกัน ประเทศพัฒนาไปลงทุนตรงในประเทศกำลังพัฒนา แต่เท่าที่ดูแล้วสหรัฐอเมริกายังคงจะมีส่วนแบ่งประมาณ 1/5 ของเศรษฐกิจโลก เงินเหรียญสหรัฐยังคงเป็นสกุลเงินที่ใช้กันระหว่างประเทศ ไม่น่าจะมีใครขัดขวางทิศทางของสหรัฐอเมริกาได้ อย่างน้อยใน 10 ปี สหรัฐอเมริกายังเป็นประเทศที่มีอำนาจเป็นเสี่ยงเดียวที่ประเทศที่เติบโตใหม่ๆ ต้องเรียนรู้ร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาและประเทศตะวันตกอื่นๆ ความท้าทายสำคัญที่สุดคือจะต้องรักษาสมดุล โดยพัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืนทั้งตะวันตกและประเทศเติบโตใหม่ในตะวันออก

4.3.4 จีนเป็นหมายเลขสองของโลกแล้ว ชาวโลกและชาวจีนคิดและมองเรื่องนี้อย่างไร

การที่ GDP ของจีนแซงหน้าญี่ปุ่นขึ้นไปเป็นลำดับสองของโลกมีผลกระทบต่อบุคคลต่างๆ ทั้งที่เป็นคนจีนและชาวต่างประเทศ ในลักษณะต่างๆ กัน สุดแล้วแต่คนผู้นั้นอยู่ในฐานะอย่างไร เช่น เป็นผู้นำรัฐบาล คนทำงาน นักธุรกิจ ภาคธุรกิจ สื่อมวลชน บางคนก็ได้รับประโยชน์สบโอกาสในการทำธุรกิจ บางคนรู้สึกทำให้ฐานะความเป็นอยู่ด้อยลงเพราะค่าครองชีพ

แพงขึ้น คนจีนบางคนรู้สึกภูมิใจ ชาวต่างประเทศบางคนรู้สึกอิจฉา บางคนไม่ค่อยเชื่อเพราะยังรู้สึกดูถูกจีน หลายคนเห็นว่า GDP ไม่สามารถเป็นเครื่องวัดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้ เพราะแต่ละประเทศมีประชากรต่างกัน แต่หลายคนก็พยายามหาประโยชน์ในการลงทุนและทำการค้าในจีน

4.3.5 ยุโรป : ปัญหา และแนวโน้มด้านเศรษฐกิจ และความมั่นคง

○ สหภาพยุโรปถือได้ว่าเป็นแบบอย่างของความร่วมมือในภูมิภาค เมืองค์กรต่างๆ ที่จัดเป็นระบบมั่นคง มีหลักเกณฑ์ในการรับสมาชิกใหม่อย่างเข้มงวด

○ แต่เมื่อเร็วๆ นี้มีปัญหาเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหาหนี้ในประเทศต่างๆ ใน Eurozone คือ ประเทศที่ใช้เงินสกุล Euro เช่น สเปน กรีซ ไอร์แลนด์ โปรตุเกส รวมทั้งอังกฤษที่ไม่ได้อยู่ใน Eurozone มีที่ท่าจะระบอบไปทีอื่น และอาจจะก่อให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจโลกระลอกใหม่ ทั้งๆ ที่ เพิ่งจะฟื้นตัวจากปัญหาเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกาที่ส่งผลสืบเนื่องต่อภูมิภาคอื่น

○ วิธีแก้ไข เช่น การเอาเงินรัฐบาลออกจ่ายใช้หนี้ (bail out) หรือ การอดออม (austerity measure) ใช้ได้แค่ไหน หรือจะก่อปัญหาเพิ่ม การไม่ยอมใช้หนี้เป็นไปไม่ได้แค่ไหน

○ ปัญหาคนอพยพย้ายถิ่นในสหภาพยุโรป การที่คนจากภายนอกประเทศมีสิทธิในการซื้อสังหาริมทรัพย์ ทำให้เจ้าของประเทศประสบปัญหา กฎของกลุ่มประเทศในเขต Schengen มีผลกระทบต่อประเทศสมาชิก EU

○ ปัญหาแรงงาน ในเรื่องการทำงานเป็นปัญหามากเพราะว่า คนที่ทำงานชั่วคราว

(part time) ได้รับค่าจ้างน้อย การทำงานต้องมีประสบการณ์ก่อน ผู้ที่ประสบปัญหาภาคคือแรงงานที่ยังมีอายุน้อย

○ ประเทศต่างๆ ในยุโรป มีความคิดไม่ตรงกัน เป็นตัวอย่างที่แสดงว่าประเทศต่างๆ ในสหภาพยุโรปยังร่วมมือกันไม่ได้ดีใช่หรือไม่ แนวคิดที่ว่าควรจะร่วมมือกันทั้งระเบิดลิเบียหรือไม่ ควรจะมีมาตรการเด็ดขาดต่อซีเรียหรือไม่ (รัสเซียไม่เห็นด้วย) เพราะมีผลประโยชน์ไม่ตรงกัน และเรื่องทางสังคม เช่น ควรยอมให้สตรีมุสลิมคลุมผ้าในที่ชุมชนหรือไม่

○ บทบาท NATO และสหภาพยุโรปจะลดลงหรือไม่

4.3.6 สหรัฐอเมริกา : ผลประโยชน์ของธุรกิจ VS ผลประโยชน์ของสังคม

Rutherford B. Hayes อดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 พรรค Republican เขียนไว้ว่าภารกิจอำนาจและการเงินไปอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อย “It is a government of the people, by the people, and for the people no longer. It is the government of corporations, by corporations and for corporations.” ประธานาธิบดีคนอื่นๆ เป็นห่วงเรื่องนี้อีกหลายคน เช่น ประธานาธิบดีไอเซนเฮาเวอร์พูดถึงอันตรายของอำนาจอุตสาหกรรมทหาร ประธานาธิบดีบิล คลินตัน เลิกอุดหนุนกิจการตัดไม้ เหมืองแร่ และบริษัทน้ำมัน รักษาที่ดินส่วนรวมเอาไว้

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีขนาดของเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในโลก และเป็นมหาอำนาจทางการทหาร การที่สหรัฐอเมริกาส่งประเทศขึ้นมาได้ถึงระดับนี้สาเหตุใหญ่คือ ระบบธุรกิจขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศใหญ่ จึงมีช่องว่างระหว่างคนมี คนจน

มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่มีวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เช่น เมื่อมี “วิกฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์” เมื่อไม่นานมานี้ทำให้อัตราคนว่างงานเพิ่มขึ้นมาก รัฐบาลใช้เงินอุดหนุนธุรกิจใหญ่หลายแห่ง เป็นที่ติฉินนินทากันว่าผู้บริหารของธุรกิจเหล่านั้นดำเนิน การผิดพลาดเอง และยังใช้เงินของบริษัทอย่างฟุ่มเฟือยเพื่อตนเอง ขณะที่รัฐบาลตั้งงบประมาณโครงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย โครงการการศึกษา การดูแลสุขภาพ รัฐบาลแต่ละพรรคมีนโยบายที่ต่างกันในเรื่องนี้

อย่างไรก็ตามบริษัทใหญ่ๆ มีความคิดในเรื่อง Corporate Social Responsibility เช่น บริษัทขนม Hershey สร้างเมืองทั้งเมืองในเพนซิลเวเนีย แต่ขณะนี้ก็มีผู้ตำหนิว่า ไม่มีนโยบายในเรื่องที่ซื้อวัตถุดิบคือโกโก้ จากแอฟริกา ตะวันตกซึ่งมีปัญหาใช้แรงงานเด็ก มูลนิธิของบิล เกตส์ช่วยประเทศต่างๆ ในด้านการแพทย์ สาธารณสุขและการศึกษา เป็นต้น แต่ก็มีข้อตำหนิว่าบริษัทไม่ใคร่ซอพท์ ผูกขาดสินค้า และมูลนิธิให้ทุนการศึกษาทุกคน เว้นคนผิวขาว อาจทำให้เกิดความขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติ การลงทุนในบริษัทที่ทำธุรกิจซึ่งยังเป็นปัญหาไม่โปร่งใส ฯลฯ

4.3.7 ญี่ปุ่น : ทิศทางของประเทศหลังประสบภัยธรรมชาติอันยิ่งใหญ่

เป็นที่ทราบกันว่าขณะนี้ญี่ปุ่นมีปัญหาทางเศรษฐกิจมากเนื่องจากจะต้องใช้งบประมาณฟื้นฟูประเทศ การที่ลดการใช้นิวเคลียร์ก็ต้องนำเข้าเชื้อเพลิง เช่น น้ำมัน นอกจากนั้นเขตที่ประสบภัยพิบัตียังเป็นเขตอุตสาหกรรม เกษตร และการประมงอีกด้วย แม้แต่หน่วยงานรัฐบาลยังไม่แน่ใจเรื่องปริมาณรังสีในผลิตภัณฑ์ประมงเมื่อไทยประสบมหาอุทกภัยโรงงานอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นในไทยเสียหายเป็นจำนวนมาก รัฐบาลญี่ปุ่นขึ้นภาษีผู้บริโภค ซึ่งกระทบทั้งเศรษฐกิจและ

การเมืองของประเทศ พรรคร่วมรัฐบาลขัดแย้งกัน มีแนวโน้มว่าเสี่ยงสนับสนุนรัฐบาลน้อยลง

4.3.8 ไทย : ในการรับรู้และความเข้าใจของประเทศเพื่อนบ้าน

○ ความหมายของประเทศเพื่อนบ้านคืออะไร จำเป็นต้องมีพรมแดนติดกันหรือไม่

○ ตั้งแต่สมัยโบราณ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมักจะเป็นไป ในด้านความขัดแย้งกันทางการเมือง และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

○ ไทยมักถือตนว่ามีอำนาจเหนือกว่าประเทศเพื่อนบ้านอื่นจริงหรือไม่

○ ยุคสงครามเย็น ไทยอยู่ต่างค่ายกับเพื่อนบ้านหลายประเทศ เป็นความขัดแย้งทางการเมือง เมื่อมาถึงสมัยใหม่ไทยสร้างความผูกพันร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านได้ดีพอหรือไม่

○ แนวทางส่งเสริมความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน เช่น ควรแลกเปลี่ยนทางศิลปะ กีฬา การแพทย์ การศึกษา หรือการผ่อนปรนทางการเมือง

○ ทั้งไทยและเพื่อนบ้านจะต้องปรับตัวเข้าหากันเมื่อมีประชาคมอาเซียน ในสามปีข้างหน้าอย่างไร

4.3.9 ตะวันออกกลางและแอฟริกา : สงคราม และสันติภาพ

○ ตะวันออกกลาง คือ ดินแดนในบริเวณที่ติดต่อกันระหว่างยุโรป เอเชีย และแอฟริกาตอนเหนือ มีพรมแดนไม่แน่นอน จุดสำคัญในปัจจุบันอยู่ที่กลุ่มประเทศอ่าวเปอร์เซีย ประเทศที่ควรจับตามองคือ ซีเรีย อียิปต์ เยเมน บาห์เรน (ประชาชนเป็นชีอะห์ แต่ผู้นำเป็นสุหนี่) ซาอุดีอาระเบีย (สุหนี่) อิหร่าน (ชีอะห์) ตุรกีเป็นอีกประเทศที่น่าสนใจ ประชาชนส่วนใหญ่เป็น

สุหนี่ แต่ระบบการปกครองแบบฆราวาส (secular state wikipedia ให้คำภาษาไทยว่า รัฐโลกวิสัย)

○ เหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นเสมอในภูมิภาคคือ การระเบิดรถยนต์ ระเบิดฆ่าตัวตาย (suicide bomb) การยิงขีปนาวุธใส่กัน การยิงจากเครื่องบิน หรือเฮลิคอปเตอร์ (กรณีอิสราเอลยิงใส่ จนวนกาซา) การสังหารผู้คน

○ ความชุกของความรุนแรงก่อนและหลังการบุกอัฟกานิสถาน และอิรักมากขึ้นกว่ากันเพียงใด

○ แนวทางสันติวิธีที่จะทำได้ การไกล่เกลี่ยของมหาอำนาจ การยอมอ่อนข้อให้กัน ใครจะเริ่มก่อน กรณีอิสราเอลและปาเลสไตน์ มีแนวโน้มที่สหรัฐอเมริกาจะช่วยอิสราเอล

○ มหาอำนาจไม่เลือกแนวทางสันติภาพเห็นได้จากเหตุการณ์ในลิเบีย นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์ในอียิปต์ ไควอูรี โคสต์ และประเทศอื่นๆ ผู้คนรวมตัวกันด้วย Social Networkต่อต้านผู้นำ ประเทศมหาอำนาจช่วยกดดันผู้ครองอำนาจ

○ บทบาทของประเทศตะวันออกกลางที่ดำเนินนโยบายอย่างสันติและประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจ

○ ในแอฟริกามีการชุมนุมประท้วงหลายประเทศ แต่ยังไม่ถึงขั้นที่จะเป็นอันตรายต่อรัฐบาล ไนจีเรียเลือกตั้ง ทางใต้ของชุดานประกาศเอกราช ปัญหาโจรสลัดโซมาเลีย ประเทศซิมบับเว ประธานาธิบดีมูกาเบ เป็นประธานาธิบดีที่อยู่ยาวนานที่สุดในแอฟริกา

4.3.10 เอเชียใต้ : การเติบโตทางเศรษฐกิจท่ามกลางความขัดแย้ง

ประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้เรามากจะนับแต่อินเดีย ปากีสถาน บังคลาเทศ และศรีลังกา แต่ตามการจัดแบ่งเขตทางภูมิศาสตร์

ของสหประชาชาติ (United Nations Geographical Region Classification) มีประเทศ ออฟกานิสถาน บังคลาเทศ ภูฐาน อินเดีย อิหร่าน มัลดีฟส์ เนปาล ปากีสถาน และศรีลังกา นับว่าเป็นภูมิภาคที่มีคนยากจนมาก แต่ 4-5 ปีมาแล้ว ความเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเดีย แต่ภูมิภาคนี้ถือว่ายังมีปัญหา คอร์รัปชั่นค่อนข้างมาก การกระจายรายได้ไม่ดี ความเหลื่อมล้ำระหว่างคนมีและคนจนยังมาก จำนวนประชากรมาก นอกจากนั้นยังมีปัญหา ความไม่สงบ ซึ่งอาจจะเกิดจากความขัดแย้งด้าน เชื้อชาติ ความคิดทางการเมือง และการผลิตอาวุธ

4.3.11 แนวโน้มและปัญหาของ ประชาคมอาเซียน : จากหลายมุมมอง

อาเซียนจะกระชับความสัมพันธ์ ใกล้เคียงกัน ทั้งในด้านการเมือง กฎหมาย เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม นอกจากประเทศอาเซียน ปัจจุบัน 10 ประเทศแล้ว มีการหารือกันว่าควร จะรับประเทศติมอร์ เลสเต้เป็นสมาชิกอาเซียนหรือไม่ จะปรับสภาพเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกที่ ต่างกันมากให้ทำกิจกรรมร่วมกันได้อย่างไร ข้อที่ น่าสังเกตคือ ประเทศตะวันตกกำลังมุ่งเข้าไปหา ผลประโยชน์ในพม่า จะมีผลกระทบต่อประเทศ อื่นๆ ในภูมิภาคอย่างไร เรื่องการก่อการร้ายก็ยังมีอยู่ในภูมิภาคนี้

4.3.12 ทักษะศึกษา บ้านสวนปทุม เพื่อ เลี้ยงส่งนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 4

เมื่อปลายปีที่แล้วบ้านสวนปทุม ประสพมหาอุทกภัย ทำให้พืชที่ปลูกไว้ตายไป เกือบหมด รวมทั้งพืชในโครงการวิจัย จึงต้องเริ่ม งานใหม่ สิ่งของต่างๆ ไม่เสียหายเพราะเก็บได้ ทันท่วงที จึงสามารถแสดงเรื่องศิลปวัฒนธรรม ในประเทศ และของประเทศต่างๆ ได้ (แต่ไม่สามารถจัดเหมือนเดิมได้ทุกประการเนื่องจาก อาคารบางส่วนเสียหาย) มีเรื่องนำเสนอที่เกี่ยวกับ อุทกภัยครั้งนี้ เช่น การเก็บเชื้อราหลังน้ำท่วม การเพาะปลูกพืชขึ้นมาใหม่ การทำกำแพงป้องกันน้ำ การช่วยเพื่อนบ้านที่ถูกน้ำท่วม ฯลฯ